

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

ในการศึกษานี้ ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Qualitative Data) โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาพัฒนาชุมชน พื้นที่อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยมีวิธีดำเนินการศึกษา ดังรายละเอียดตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ อาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ในปี พ.ศ. 2554-2557 จำนวน 8 ตำบล 141 หมู่บ้าน เป็นอาสาพัฒนาชุมชน จำนวน 548 คน เป็นผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน จำนวน 16 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 564 คน (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอกันทรวิชัย. 2554 : 12)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาสาพัฒนาชุมชน และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่ดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน (พ.ศ. 2554-2557) จำนวน 235 คน โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การหาขนาดตัวอย่างของประชากร จำนวน 564 คน ด้วยวิธีการคำนวณตามสูตรทาโรยามานะ (Yamane. 1973 : 727) ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

จากสูตร มีการกำหนดค่า ดังนี้

n แทนค่า ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N แทนค่า จำนวนประชากรทั้งหมด

e แทนค่า ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดเท่ากับ 0.05

$$\text{แทนค่าสูตร} \quad n = \frac{564}{1 + 564(0.05)^2}$$

$$n = 234.02$$

$$\text{ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่าง} = 235 \text{ คน}$$

ขั้นตอนที่ 2 การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น

2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากร ที่เป็นอาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ในพื้นที่ตำบลต่าง ๆ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 564 คน ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 235 คน

2.2 จำแนกอาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนออกเป็นกลุ่ม ๆ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 8 ตำบล ดังตารางที่ 4

2.3 แบ่งจำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ 235 คน

ออกเป็น 8 ตำบล โดยแบ่งตามสัดส่วนของอาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ในตำบลนั้น ๆ เพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละตำบล} = \frac{\text{จำนวนอช.และผู้นำอช.ในตำบลต่างๆ} \times 235}{564}$$

ตารางที่ 4 การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น

ลำดับที่	ชื่อตำบล	อช./ผู้นำ อช.	กลุ่มตัวอย่าง
1	กุคไส้จ้อ	44	18
2	ขามเต่าพัฒนา	84	35
3	เขวาทใหญ่	84	35
4	คันธารราษฎร์	44	18
5	โคกพระ	44	19
6	นาสีนวน	108	45
7	มะค่า	60	25
8	ศรีสุข	96	40
รวม		564	235

เมื่อทำการแบ่งสัดส่วนตัวอย่างจากทุกตำบลแล้ว ผู้ศึกษาทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย
ข้อคำถามทั้งหมด 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบ
แบบสอบถาม เป็นลักษณะแบบตรวจสอบรายการ ซึ่งถามเกี่ยวกับ อายุ เพศ ระดับการศึกษา
และ ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานตามบทบาท
หน้าที่ของอาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน พื้นที่อำเภอกันทรวิชัย จังหวัด
มหาสารคาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยวิธีการของลิเคิร์ต (Likert
Scale) (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 45) จำนวน 8 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดเก็บข้อมูล ด้านจัดทำ
แผนชุมชน ด้านการจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ด้าน

การส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย ด้านการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านการพัฒนาเด็กและอื่น ๆ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน พื้นที่อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 7 ปัจจัย ได้แก่ การได้รับการยอมรับนับถือ การได้รับการฝึกอบรม การได้รับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ เจตคติที่มีต่องานอาสาพัฒนาชุมชน การได้รับการสนับสนุนจากส่วนราชการ หรือ องค์กร และ การได้รับความร่วมมือจากทีมงาน

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ในการปฏิบัติงานของอาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน พื้นที่อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีลักษณะคำถามปลายเปิด

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้สร้างเครื่องมือในการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร โครงสร้างบทบาทหน้าที่ การขับเคลื่อนกิจกรรมพัฒนาชุมชนของอาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ศึกษารายละเอียดแบบสอบถามจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 กำหนดขอบเขตของคำถามให้ครอบคลุมองค์ประกอบ ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน รวม 7 ปัจจัย องค์ประกอบของผลงานที่อาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนได้ปฏิบัติใน 8 ด้าน

1.3 สร้างแบบสอบถามสำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบ แนะนำให้แก้ไขปรับปรุง

3. การหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

3.1.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพดล มีไชโย วุฒิการศึกษา ศษ.ม. (สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้าน โครงสร้างและเนื้อหา

3.1.2 นายธาดา กิจชัย วุฒิการศึกษา ศษ.ม. (สาขาวิชาไทยคดีศึกษา วิชาเอกสังคมศาสตร์) ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาชุมชน สำนักงานพัฒนา ชุมชนจังหวัดมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้าน โครงสร้างและเนื้อหา

3.1.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปนัดดา ญวนกระโทก วุฒิการศึกษา ศษ.ม. (สาขาวิชาสถาบันจิตวิทยาการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8 เป็นผู้เชี่ยวชาญ ด้านภาษา

3.1.4 นางคำใบ ไชยสิงห์ วุฒิการศึกษา ค.ม. (สาขาวิชาหลักสูตรและ การสอน) ตำแหน่ง ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ (ภาษาไทย) โรงเรียนบ้านเขว้าใหญ่ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

3.1.5 นายภาณุวิชญ์ แสนคำภา วุฒิการศึกษา กศ.ม. (สาขาวิชาฟิสิกส์) ตำแหน่ง ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ

3.2 หาคความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อ คำถามกับนิยามศัพท์ โดยหาค่า IOC (Item Objective Congruence Index) ค่า IOC มีค่าเท่ากับ 0.95

3.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับอาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในพื้นที่ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

3.4 นำผลจากการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยการ หาสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation :) ค่าอำนาจ จำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.300 – 0.748 และหาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีการของครอนบาช (Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ

0.96

การรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงพัฒนาการอำเภอกันทรวิชัย เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลอาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน พื้นที่อำเภอกันทรวิชัย
2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด โดยทำหนังสือขอความร่วมมือจากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ถึงกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านใน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ให้ช่วยส่งแบบสอบถามไปยังอาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ในพื้นที่ พร้อมทั้งเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ส่งกลับมาที่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอกันทรวิชัย ซึ่งผู้ศึกษาไปรับด้วยตนเอง แบบสอบถามจำนวน 235 ชุด
3. เลือกแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้รวบรวมได้จะนำมาจัดหมวดหมู่ และบันทึกคะแนนแต่ละข้อ แต่ละคนลงในแบบรหัส (Coding Form) จากนั้นนำไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งใช้ค่าสถิติ ดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่ออธิบายข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และ ค่าเฉลี่ย
2. การวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ในแบบสอบถามตอนที่ 2 ใช้ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 5 ระดับ ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานมาก -

2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานน้อยมาก

1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ในแบบสอบถามตอนที่ 3 ใช้สมการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

4. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานอาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ในแบบสอบถามตอนที่ 4 ใช้การสรุปประเด็นเสนอ โดยตารางแจกแจงความถี่ ร้อยละ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ร้อยละ

1.2 ค่าเฉลี่ย

1.3 ความถี่

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

2.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC)
หาได้จากสูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum_{i=1}^n Ri}{N}$$

เมื่อ R หมายถึง คะแนนความสอดคล้องที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน
ประเมินในแต่ละข้อ

n หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้อง
ในแต่ละข้อ

2.2 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค Item-total
Correlation โดยใช้สูตร ดังนี้

$$r = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{\{N \sum X^2 - (\sum X)^2\} \{N \sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

เมื่อ r แทนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแต่ละข้อกับ
คะแนนรวม

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละข้อ

$\sum Y$ แทน ผลรวมของคะแนนรวม

N แทน จำนวนข้อของแบบวัด

$\sum XY$ แทน ผลรวมทั้งหมดของผลคูณระหว่างคะแนนแต่ละข้อกับ
คะแนนรวมแต่ละข้อ

$\sum X^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของกำลังสองของคะแนนแต่ละข้อ

$\sum Y^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของกำลังสองของคะแนนรวม

2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งหาได้จากสูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 55)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{\sum_{i=1}^k S_i^2}{S_1^2} \right)$$

เมื่อ

α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

K แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

S_i^2 แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S_1^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

การวิเคราะห์ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน พื้นที่อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้ามาสมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระหว่างตัว

แปรอิสระ (Independent Variable_x) แต่ละตัวที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม (Dependent Variable_y) ให้ได้มากที่สุด เพื่อนำมาอธิบายการเปลี่ยนแปลงตัวแปรตามได้อย่างครบถ้วน และถูกต้อง และมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามจริงๆ เท่านั้น ซึ่งผลลัพธ์จะได้ตัวแปรอิสระที่ได้ทำการทดสอบว่ามีนัยสำคัญแล้ว และทำการเรียงลำดับตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY